

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

*До Дня науки в Україні та
Міжнародного року
кооперативів 2025*

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ
НАУКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XLVIII Міжнародної наукової студентської
конференції за підсумками науково-дослідних робіт
студентів за 2024 рік

(м. Полтава, 10 квітня 2025 року)

**Полтава
ПУЕТ
2025**

УДК 001:378.014.61"20"(477.53)(082) *Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Полтавського університету економіки і торгівлі ЗАБОРОНЕНО*
А43

Видано відповідно наказу по університету № 24-Н від 29 січня 2025 року.

Організаційний комітет конференції

Голова організаційного комітету – Н. С. Педченко, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ;

Заступник голови організаційного комітету – Н. І. Манжура, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ;

Ю. С. Матвієнко, канд. пед. наук, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;

О. В. Гасій, канд. екон. наук, доцент, директор Навчально-наукового центру забезпечення якості вищої освіти ПУЕТ;

А. С. Ткаченко, д-р техн. наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;

Л. М. Діденко, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ;

Ю. В. Перегуда, директор міжнародного науково-освітнього центру ПУЕТ;

Д. С. Семикоз, начальник відділу розвитку та інновацій ПУЕТ;

А. В. Філіпповський, голова Студентської ради університету ПУЕТ;

Д. А. Посполітак, голова Наукового товариства студентів ПУЕТ.

Редакційна колегія

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д-р іст. наук, професор, ректор ПУЕТ.

Заступник головного редактора – **Н. С. Педченко**, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.

Відповідальний редактор – **Л. М. Діденко**, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ.

А43 **Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті: тези доповідей XLVIII Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2024 рік (м. Полтава, 10 квітня 2025 р.).** – Полтава: ПУЕТ. – 726 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-R). – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-472-7

Збірник містить тези доповідей XLVIII Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2024 рік. Проблеми, порушені авторами публікацій, вирізняються своєю актуальністю та новизною наукових підходів. Увагу зосереджено на висвітленні результатів наукових досліджень у різних галузях науки та якості вищої освіти. Збірник присвячено Дню науки в Україні та Міжнародному року кооперативів.

УДК 001:378.014.61"20"(477.53)(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

ISBN 978-966-184-472-7

© Полтавський університет
економіки і торгівлі, 2025

ТЕХНОЛОГІЧНА АСИМЕТРІЯ КРАЇН ТА ФОРМИ ЇЇ ПРОЯВУ

Б. С. Лук'яненко, студент спеціальності Міжнародні економічні відносини, група МЕВ МБ 6-41

*Ю. О. Єжелій, асистент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин – науковий керівник
Полтавський університет економіки і торгівлі*

У сучасному глобалізованому світі технологічний прогрес є основним фактором економічного зростання та політичного впливу. Однак розподіл технологій між країнами є нерівномірним, що створює технологічну асиметрію. Ця асиметрія проявляється не лише у володінні передовими технологіями, але й у здатності їх створювати, адаптувати та використовувати. Технологічна асиметрія є конкретним проявом загальної нерівності у міжнародних відносинах, де одна країна має більшу політичну та економічну силу, що відображається у технологічних ресурсах. Вона також впливає на конкурентоспроможність та економічне домінування держав.

Ця нерівність чітко виражена через цифровий розрив, який виникає через нерівний доступ до інформаційно-комунікаційних

технологій і відповідних навичок. Така нерівність впливає на доступ до освіти, медичних послуг та інших важливих ресурсів, що посилює соціальні нерівності [1]. Історичні фактори, зокрема промислові революції та колоніалізм, створили первинну технологічну асиметрію, яка поглиблювалася на різних етапах розвитку. XX століття, з його технологічним прогресом у галузях електроніки та обчислювальної техніки, лише посилило цю нерівність.

Одним із основних проявів технологічної асиметрії є розрив у володінні сучасними технологіями. Наприклад, значна різниця в доступі до смартфонів та інтернету між багатими та країнами, що розвиваються, свідчить про великі технологічні диспропорції. Також спостерігається значна різниця в інвестиціях у науково-дослідні розробки, де країни з високим рівнем доходу є основними інвесторами. З іншого боку, країни середнього доходу, такі як Китай та Індія, активно розвивають свій потенціал.

Різниця в інноваційних можливостях також є важливою частиною технологічної асиметрії [2]. Провідні країни, як Швейцарія та Швеція, лідирують у глобальних індексах інновацій, тоді як країни середнього рівня доходу демонструють тенденцію до швидкого зростання. Різниця у доступі до кваліфікованих кадрів у галузях науки та технологій також підвищує асиметрію, оскільки деякі країни мають кращу підготовку в STEM-дисциплінах.

Технологічна асиметрія має суттєвий вплив на економічний, соціальний та політичний розвиток [3]. Країни з розвиненими технологіями зазвичай мають вищу конкурентоспроможність і економічне зростання, в той час як країни з меншими можливостями стикаються з проблемами у доступі до послуг і розвитку інфраструктури. Важливою складовою є також різниця у здатності країн розробляти передові технології в таких сферах, як штучний інтелект і біотехнології, що сприяє ще більшому зростанню асиметрії.

Фактори, що підтримують технологічну асиметрію, включають нерівний доступ до освіти, інвестиції в науку та технології, а також державні політики, які можуть підтримувати чи обмежувати інновації. Для подолання цієї асиметрії країни використовують стратегії інвестування в освіту, науку та технології, зміцнення національних інноваційних систем і розвиток

міжнародного співробітництва. Враховуючи ці зусилля, майбутні тенденції можуть привести до зменшення технологічних диспропорцій, хоча для цього потрібні координовані дії на національному та міжнародному рівнях.

Таким чином, технологічна асиметрія є важливим чинником, що визначає глобальну конкурентоспроможність, економічний розвиток та соціальні відносини між країнами. Вона проявляється у нерівному доступі до технологій, інновацій та науково-дослідних можливостей, що призводить до значних відмінностей у розвитку держав. Незважаючи на зростаючі інвестиції та прогрес у деяких країнах, розрив між технологічно розвиненими державами та країнами, що розвиваються, залишається значним. Проте існують шляхи для скорочення цього розриву, зокрема через покращення освіти, стимулювання наукових досліджень і технологічного обміну. Технологічна асиметрія не є незмінною, і за умови ефективних політик та міжнародного співробітництва є реальні можливості для забезпечення більш рівномірного технологічного розвитку в глобальному контексті.

Список використаних інформаційних джерел

1. Гончаренко В., Пожар А., Єжелій Ю. «Третій сектор» і соціальна економіка у сучасному світі. *Економіка та суспільство*, 2024. № 69. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-15>.
2. Asymmetric Information in Economics Explained – Investopedia. URL: <https://www.investopedia.com/terms/a/asymmetricinformation.asp> (дата звернення: 18.03.2025).
3. Womack B. *Asymmetry and International Relationships*. Cambridge University Press, 2016. 244 p.